

Obsah

Úvod

JEN BEZ BÁZNĚ!	7
----------------------	---

Kapitola první

TAJEMSTVÍ TEPLoměRU	9
Přehledka čísel	9
Stupnice teploměru jako číselná osa	9
Sčítání a násobení, odčítání a dělení kladných i záporných čísel	11
Zvláštnost dvojího záporu	12
Tajemství mocnin	14
Poznáváme strašidelné číslo	17
Tajemná oblast čísel imaginárních a komplexních	18

Kapitola druhá

TROCHU STRAŠIDELNÝCH ČÍSEL	22
Číslo trojí alotria	22
Prvočísla a jejich záhada	23
Největší dosud známé prvočíslo	24
Obyčejné zlomky	25
Trampoty s periodickými zlomky	26
Nekonečné neperiodické zlomky desetinné	27
Nesmyslnost iracionálních čísel	29
Přeplněná číselná osa	30
Transcendentní čísla	32
Dvě příšerné, ale vševládne veličiny	33

Kapitola třetí

ZÁZRAČNÁ NÁSOBILKA	35
Teď budeme počítat!	35
Pomůže nám dobromyslná a všeobecně oblíbená desítka ..	36

Nahoru se navěsí čísélka	36
Snadné násobení a dělení	37
Objevujeme logaritmy	40
Jak nám tito skřítkové pomáhají	45
Logaritmy — příslušníci království strašidel!	48
První tajemství čísla „e“	48

Kapitola čtvrtá

KOUZELNÉ PRAVÍTKO	51
Pan Procházka neumí sčítat	51
Dvě měřítka jako počítací stroj	52
Zasahují logaritmy	54
Dřevěné pravítko kouzelných schopností	56
Jakékoliv počítání se v okamžiku vyřeší!	56
Co dokáže logaritmické pravítko	58
A přece: hodné logaritmy jsou strašidla!	60

Kapitola pátá

PŘEDSTAVUJE SE PAN KOSINUS	62
Hezké trojúhelníky	62
Nejvelkolepější oslí most	63
Co věděli už staří Egypťané	64
Poznáváme úhly	65
Čemu nás naučí ryba v akvariu	66
Úsečka a pořadnice — jen zkřížené dva teploměry	68
O jednotkové kružnici	71
Stavíme jednoduchý přístroj	72
Pan Kosinus je skromný, malý muž	75
Náš první trigonometrický výpočet	76
Tři strany trojúhelníka: přepona, přilehlá a protilehlá od- věsna	76
Kosinus představuje bratra Sina	78
Jací šibalové!	80
Kosinus jako neúprosný tyran	82

Kapesní lampička nás seznámí s tangentou	83
Nesmírný obr	85
Krátký tanec šesti trigonometrických sourozenců	87
Most do království strašidel	90

Kapitola šestá

MATEMATICKÁ ŘEČ	92
Květák latinsky	92
Rozkazy a jejich znamení	93
Matematická slovíčka	94
Tázací věta matematiky a věčně se dotazující písmeno x ...	96
Co je to vlastně rovnice?	96
Kanálová mříž nás učí sestavovat rovnice	97
Rovnice vypočítaná kuchyňskými vahami	98
Ještě jedna obtížnější rovnice	101

Kapitola sedmá

KRESLENÁ MATEMATIKA	104
Ilustrační umění matematiky	104
Naše první rovnice o dvou neznámých	104
Jen se neukvapit!	106
Všemohoucí pojem: funkce	107
Nejdůležitější funkce: měsíční příjem a jak s ním vystačit ..	109
Jedna funkce se nakreslí	111
Pomoc dvou os	112
Kostky domina, laťka a pravítko	114
Derivace — přívětivý pomocník, neprávem obávaný	116
Stavíme si derivace	119

Kapitola osmá

KDO SE BOJÍ INTEGRÁLU?	124
Kdo hledá, nalézá	124
Co dokáže příšerné znaménko?	125

x násobeno samo sebou a co dostaneme, když to nakreslíme .	127
Vypomůže kružnice	128
Derivace mění neustále vzezření	134
Jak to uděláme nejlépe a jak to spočítáme	136
Tajemství plechové krabičky	138
Integrál je všemocný a nebojí se žádné křivky	142
Sestrojení integrálů	146
Nepřemožitelné číslo	151

Kapitola devátá

O NEDOSTATKU, ROVNOSTI, PŘEBYTKU A O KRUŽ- NICI, KTERÁ MÁ TŘI VRCHOLY	153
Zotavení u milé kružnice	153
Je pouze jediná!	154
Rovnice kružnice	155
Připínáčky a nit	158
Jak vzniká „nedostatek“?	159
A jak se z něho stane „rovnost“	161
Zvláštní dvojité bytost „přebytek“	163
Stará známá	165
Řecké sudy na sůl a ševcovské knejpy	166
Když kruh dostane vrcholy	167

Kapitola desátá

BOJ PROTI NEKONEČNU	171
Nekonečno jako kokosový ořech	171
Přiřazujeme množiny	172
Spočtené nekonečno	175
Kolik je vskutku čísel?	177
Nekonečno v kapse u vesty	179
Vlastnosti nekonečně velkých množin	179
Je nekonečno?	181

Kapitola jedenáctá

O PRAVÉ A NEPRAVÉ KOULI	182
Záhadné rovnoběžky	182
Objev perspektivy	184
2000 let stará moudrost Euklidova	186
Přímka je dokonale neznámá veličina	186
Tunel Praha—Madrid	188
Kouzelnictví na povrchu koule	189
Ohnuté a zakřivené plochy	191
Kladná a záporná křivost	194
Co vznikne, když se hodinky táhnou za řetízek	196
Jak je možná kvadratura kruhu	197
Směšné přímky	200
Rovné a zakřivené čáry, rovné a zakřivené plochy	200
Proč ne také přímé a zakřivené prostory?	202
Hrozná nestvůra na obzoru: čtyřrozměrný prostor	203
Věčná otázka	205

Kapitola dvandctá

VĚC, KTERÁ MÁ JEN JEDNU STRANU	206
Pozoruhodné plošné bytosti	206
Tropíme si šašky z celého světa	208
Plošné bytosti si zoufají	208
Slepíme si plošný svět a sami se toho zhrozíme	209
Převrácený cestovatel okolo světa	211
Kolovrátkář, který má zaměněny strany	213
Papírová páska modelem zakřiveného dvojrozměrného prostoru	213
Věc, kterou nelze rozstříhat	215
Zase vyšší prostory	216

Kapitola třináctá

HRŮZY ČTVRTÉHO ROZMĚRU	218
Jednoduchý pokus s příšerným koncem	218
Boj o čtyřrozměrný prostor	220

A přece existuje	221
Nejjednodušší čtyřrozměrné těleso	223
Zdravý rozum ohlašuje úpadek	225
Koule v čtyřrozměrném prostoru	227
Nestačíme se divit	227
Převrácená rukavice	228
Zavřená nedobytná pokladna je otevřená dokořán	230
Nekrvavá operace v čtyřrozměrném prostoru	232
A celý obraz světa se řítí	233
ZÁVĚR	235
DOSLOV PŘEKLADATELŮV	238